

WILLEM VAN ORANJE (1533 – 1584)

Graaf van Nassau en Prins van Oranje.

Opzoekopdrachten: zowel tekst als afbeeldingen

Zijn vader heette: Willem de Rijke, graaf van Nassau was. Erg rijk was hij niet, maar hij was wel rijk aan kinderen: 16 kinderen.

Hij kreeg een lutherse opvoeding in het familiekasteel in Dillenburg in Duitsland.

Opzoeken: DILLENBURG

Toen de neef van Willem stierf, werd Willem prins van Orange. Hij werd al jong edelman aan het hof van Keizer Karel maar moest daarom rooms-katholiek worden. Dat deed hij ook. Keizer Karel was zeer trots op hem. Bij de troonsafstand van de keizer leunde Karel op de schouders van de jonge prins Willem. De keizer zei tegen zijn zoon Filips II: *Houd deze jongeman in ere, hij kan je waardevolste raadgever en steun zijn.*

De plakaten die in 1550 werden opgehangen tegen Luther en zijn volgelingen: daar was hij volledig mee akkoord. Ook de vervolging van de luthersers had zijn goedkeuring.

Hij werd door Filips II als ridder opgenomen in de Orde van het Gulden Vlies.

Hij werd door Filips II benoemd tot stadhouder van Holland, Zeeland en Utrecht.

Hij vervolgde calvinisten in zijn eigen prinsdom Orange (Zuid-Frankrijk) en verbood calvinistische bijeenkomsten in de Nederlanden.

Opzoeken: ORANGE FRANKRIJK

Hij probeert katholieken en calvinisten te verzoenen, maar dat lukt niet. In 1571 worden hij en zijn familie calvinistisch. Maar hij probeert alle partijen en godsdiensten te verzoenen.

In 1572 wordt hij de aanvoerder van de GEUZEN. Hij wordt erkend als stadhouder in Holland en gaat er ook wonen.

Opzoeken: GEUZEN

Opzoeken: DEN BRIEL (BRIELLE)

Willem van Oranje vraagt hulp aan de Franse koning om de Nederlandse Provinciën te redden uit de handen van de Spanjaarden. Filips II beschouwt dit als hoogverraad. Slaat hem in de ban (vogelvrij verklaard). Het gevolg daarvan is dat er verschillende aanslagen op Willem gepleegd worden. Bij één ervan wordt hij gewond en geneest. Maar 2 jaar later (op 10 juli 1584) wordt hij doodgeschoten door een verrader (Balthazar Gerards).

Gerards, Balthazar, eigenlijk: **Balthasar Gérard** (Vuillafans, bij Besançon, ca. 1562 – Delft 14 juli 1584), moordenaar van [Willem van Oranje](#), studeerde rechten, was klerk bij de rechtbank in

Dole en nam als secretaris dienst in het leger van [Peter Ernst van Mansfeld](#). Als fanatiek katholiek die een diepe haat jegens prins Willem van Oranje voelde was hij vast van plan de door [Filips II](#) op 15 maart 1580 uitgesproken ban uit te voeren en de uitgelopen beloningen te ontvangen. Begin mei 1584 meldde hij zich te Delft, waar hij zich uitgaf voor François Guyon en verklaarde hugenoot te zijn. Aldus werd hij aan het gevolg van [Noël de Caron](#) toegevoegd, die als gezant naar Frankrijk vertrok. Belast met de opdracht het doodsbbericht van Frans van Anjou over te brengen, keerde Gerards begin juli terug in Delft. Van het geld dat hij kreeg om naar Frankrijk terug te keren, kocht hij twee pistolen. Daarmee gewapend, wachtte hij de prins in de namiddag van 10 juli op, verscholen achter een pilaar nabij de trap. Toen de prins na het eten verscheen loste Gerards enkele schoten, die de prins dodelijk troffen. Hij nam daarop de vlucht, maar werd nog voordat hij de stad kon verlaten gegrepen. Na door een speciale rechtbank ter dood te zijn veroordeeld, werd Gerards op 14 juli 1584 terechtgesteld op de markt te Delft, waarbij o.a. zijn hart werd uitgesneden en in zijn gezicht geworpen. Zijn op een staak achter het Prinsenhof tentoongestelde hoofd werd in de nacht weggenomen en bleek later in bezit te zijn van de apostolische vicaris [Sasbout Vosmeer](#). Deze nam het mee naar Keulen en bewaarde het als een relikwie. Zelfs wendde hij te Rome – vergeefse – pogingen aan om Balthasar Gerards te doen canoniseren (zie [canonisatie](#)). Filips II keerde de toegezegde beloningen aan verwanten van de moordenaar uit en verhief dezen bij decreet van 4 maart 1589.

De laatste woorden van Willem van Oranje waren:

‘Mon Dieu, ayez pitié de mon âme... Mon Dieu, ayez pitié de ce pauvre peuple’

BIJNAMEN:

Willem de Zwijger: omdat hij in vergaderingen nooit het achterste van zijn tong liet zien.

Vader des Vaderlands: hij is de stichter van Nederland.

MOTTO (LIJFSPREUK): Je maintiendrai (ik zal standhouden).

Later uitgebreid tot: **Je maintiendrai l'honneur, la foy, la loi de Dieu, du Roy, de mes amis et moy** (ik zal de eer, het geloof en de wet van God, van de koning, van mijn vrienden en mij handhaven).